

Nr. 326

Cena prenumeraty:
w ŁODZI:

Kwartalnie Mk. 24.00
Miesięczn. 8.00
Za roznośnienie
60 ten. miesięcznie.
Z przea. pocztową:
Kwartalnie Mk. 28.00
Miesięczn. 9.00

Kalendarzyk:

Czw. 4 XII Barbary.
Piąt. 5 XII Sabby Op.
Sob. 6 XII Mikołaja.
Niedz. 7 XII Ambrożego.

Redakcja

w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Czwartek, dnia 4 grudnia 1919 roku

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie Centralne i biuro ogłoszeniowe Związku prasy prowinojennalnej — Zgoda № 1 w Warszawie.

CENA OGŁOSZEN Przed tekstem lub w tekście mk. 250, za tekstem 85 fenigów, nekrologi mk. 1,25 za wiersz pettowy. Drobne ogłoszenia 15 fen. za wyraz. Najmniej 1 mk. Komunikaty mk. 250. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium ustat. Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w PABJANICACH u p. Groblińskiego. Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk

Wbrew zakazowi ententy Niemcy powołują rady gminne na G. Śląsku!

Języka polskiego nie dopuszczają do obrad!

Kraków, 3 grudnia (PAT.) Według zgodnych doniesień z Górnego Śląska nowo wybrane Rady gminne zostały wezwane, aby się ukonstytuowały mimo noty Rady Najwyższej, która uznała dokonane wybory za nielegalne. Ponieważ niektóre magistraty nie były pewne, czy mają zwoływać nowo wybrane rady, zwróciły się z zapytaniem do ministerstwa pruskiego spraw wewnętrznych i otrzymały dnia 30 listopada telefoniczne zarządzenie, że nowe rady gminne mają rozpocząć swą działalność. W ten sposób wbrew rozstrzygnięciu Rady Najwyższej powstał charakterystyczny stan prawny, sprzeczny z postanowieniami traktatu pokojowego.

„Oberschlessischer Kurier” donosi z Zabrza, że już na pierwszym posiedzeniu nowej Rady Miejskiej wyłoniła się kwestja języka, gdyż radni polscy zażądali dopuszczenia języka polsk. do obrad. Wobec tego radni niemieccy oświadczyli, że nie rozumieją języka polskiego.

Podobnie zażądali Polacy uznania języka polskiego w Rybniku, Huci Królewskiej, Pszczyńce i t. d.

Z faktów tych wynika, że dziś jeszcze utrzymują się na Śląsku Górnym prawa wyjątkowe przeciw Polakom i językowi polskiemu.

Od Wydawnictwa.

Zawsze staraliśmy się o to, aby pismo nasze było możliwie jaknajtańsze, aby mogło ono dotrzeć do jaknajszerszych warstw czytelniczych. Niestety, **zwiększające się obecnie niesłychanie koszty wydawnictwa, 50%** podwyżka płac p.p. zecerów, cena papieru, która podskoczyła z 90 fenigów za funt na 1 mk. 30 fen. i wyżej, z dnia na dzień rosnące koszty opatu, farby, matryc i t. p. **zmuszają nas znowu, mimo wszelkie wysiłki, aby ceny pisma nie zwiększać, do podwyższenia ceny numeru w sprzedaży ulicznej do**

35 fenigów za egzemplarz
od dnia **15 grudnia r. b.**

o czym komunikujemy P. T. Czytelnikom naszym.

Naród woła o konstytucję!

I coraz bardziej budzi się dusza narodu, bacząc nad losem Ojczyzny, i coraz bardziej rozwierają się oczy szerszych warstw społecznych obejmują grozną sytuację kraju, i coraz bardziej sumienie polskie powraca do swego moralnego ogniska, ubolewając nad tymi, którzy to sumienie zaprzędali, lub zaprzepaścili.

I oto w Warszawie robotnik polski pierwszy podnosi głos w obronie odradzającej się Matki Ojczyzny! i woła rozpaczliwym głosem do przedstawicieli narodu, do Sejmu, do panów Posłów, woła tak szczerze:

„Prześciancie panowie Posłowie hałasować, kompromitować was wobec obcych i tworzyć sztuczne, tak zwane większości, a zabierzcie się do konstytucji dla Rzeczypospolitej polskiej, na cośmy was powołali”.

Czyż to nie rękawica rzucona Sejmowi, czy to nie głos patrijoty, czy nie wołanie z głębi sumienia — zwrócone do sumień tych, którzy mają myśleć i radzić nad dobrem Rzeczypospolitej!

A potem po za Sejmem znów odezwa do robotników, wołająca aby sobie nie dali widzieć oczu, aby skupili się wszyscy pod sztandarem, na którym widnieje hasła: „Obowiązek pracy dla wszystkich, dobrobyt dla wszystkich i pokój wewnątrz kraju”.

Czyż nie szlachetna i wielka odezwa, jakby wykrojono z serc patrijotów za czasów czterolatniego Sejmu?

Czy pod nią nie podpisałby się sam Kościusko?

Ale czyż tylko robotnicy tak w kraju myślą? W Warszawie obraduje zjazd kolejarzy już czwarty dzień. Dotąd powzięto cały szereg uchwał.

Czy tam wołają o pieniądze, o specjalne gratyfikacje, o trzynastą pensję?

Oto „Zjazd walny domaga się silnego i sprężystego zarządu kolejowego, bezwzględnej i łepienia łapownictwa, złoceństwa, lenistwa,

paskarstwa i nieposzanowania władz, a zarazem żąda nieustępliwości wobec teroru stosowanego coraz częściej przez pracowników kolejowych odnośnie do współtowarzyszy pracy i władzy kolejowej”.

Czyż to nie szlachetne, czyż w tem wszystkim nie małuje się utęsknione uczucie Polaka do drogiej Ojczyzny?

Wszystko to piękne i głębokie, wszystko to święty przykład dla wielu małodusznych, którzy zewszyskiem jeszcze swego sumienia nie rozwiczyli i mogą jak najrychlej wrócić do tej gromady ludzi uczciwych, życzących jaknajlepiej Rzeczypospolitej i pragnących jej odrodzenia. Jakąż piękna jest ta uchwała, którą powzięł zjazd, jakąż patrijotyczna!

Pierwszy walny zjazd delegatów P. Z. K. wszystkich dzielnic Polski, mówi ona, uchwała uroczyste pozostać w obecnych najcięższych dla naszej Ojczyzny i społeczeństwa czasach na posterunku i pracować choćby o głódzie i chłodzie ze zdwojoną energją, by tylko przyjąć społeczeństwu z pomocą. Zarazem uważa za swój obowiązek stanąć zwartą falangą przeciw tym, którzy nie uważając na nędzę i niedolę w wojnie będącej Ojczyzny, pilnują tych swoich osobistych spraw, choćby uzasadnionych, nie bacząc na dobro ogółu, oraz nie pojmując, że owoce zwycięstwa naszej sprawy ojczystej mogą święcić dopiero nasze przyszłe pokolenia”.

Więc ogół nasz rozumie i czuje, że tak być dalej nie może, bo kradzież, bo niezgoda, bo niechęć ku pracy to największe grzechy narodowe.

Sam premier wreszcie powiedział w konwencji senjorów, że nasz kredyt moralny zagra nicą upada, powaga Polski cierpi.

Zagranica patrzy się na nas jak na dzieci, czubiące się o obierżynę jabłka, kiedy na sam owoc kto inny czyha?

A Sejm ten siróz praw narodu kłóci się o obierżyny naprawdę, bo w nim wielu zasiada polityków austrijskich, o których Zygmunt Wasilewski, znający dobrze niedawno minione czasy pisze:

„Austria na potrzeby polityczne wewnętrzne kupowała sobie partje za partją w miarę po-

trzeby: stańczyków, socjalistów, ludowców. Nie mamy żadnej rękojmi, że nie kupują sobie u nas wpływów Niemcy. Mamy nawet pewność, że kupują. Nie koniecznie Niemcy, jako państwo. Niemcy jako całość narodowa, ze swoimi partjami politycznymi i rżadem, ze swoją ekspansją polityczną i ekonomiczną, uprawianą przez zrzeszenia, instytucje i jednostki, nastawione są na Polskę i szukają dróg przenikania.

Pomyślmy tylko, co nam grozić może od kapitału niemieckiego, mającego na swoje usługi żydów i socjalistów. Jeżeli nie rozciągamy bacznej kontroli nad niektórymi, tworzącymi się w kraju Związkami zawodowymi, to nasz przemysł, wóglie nasza praca, na której fundować musimy swoją cywilizację, znaleźć się może pod komendą kapitału niemieckiego.

Paru płatnych agitatorów może w każdej chwili spowodować strajk w tej gałęzi przemysłu, której osłabienie leży w interesie przemysłu niemieckiego. Cały wreszcie przemysł może być metodycznie zrujnowany, nie mówiąc o wrzeniu socjalnym, które nie pozwoli naszemu państwu zmęźnić politycznie.

W czasie długotrwałego strajku drukarskiego w Warszawie, który teraz się ukończył, wielkie zamówienia poszły z Warszawy do drukarni wiedeńskich i lipskich. Krążyły pogłoski o sumach, złożonych przez fabrykantów w Lipsku na strajk warszawski”.

Nie chodzi nam tu o poszczególne fuchy, o poszczególne grupy ludzi. My wołamy o naprawę stosunków ogólnych w Rzeczypospolitej.

Ażeby to przeprowadzić wzywamy przede wszystkim Sejm polski, aby zaniechał zaściankowej roboty, nie tonął w swarach i zajął się uchwałą konstytucji.

To wstyd, aby dziesięć miesięcy upłynęło od czasu zwołania Sejmu, a on nie zdobył się jeszcze na zasadniczą rzecz, tak niezbędną narodowi, to jest na konstytucję.

Mamy więc dotąd prowizoryczny Sejm, bo obraduje bez konstytucji, prowizorycznego Naczelnika Państwa, bo powołał go prowizoryczny Sejm i prowizoryczny rząd, boć jeśli te dwie

Instytucje, Sejm i zwierzchność, są prowizoryczne, to rząd nie może mieć wytycznych w jakimś kierunku.

Wołamy więc do Sejmu!

Wybrańcy narodu, powołaliśmy was abyście uchwalili konstytucję, dajcie nam tę konstytucję, bo jeżeli jej rychło nie dacie, naród będzie musiał uchwały konklawe papieskiego zastosować do was, t. j. zamknąć was w Sejmie i odejmować po jednej potrawie dziennie, dopóki nie dacie mu konstytucji.

Pamiętajcie! naród woła o konstytucję!
W. Cz.

Położenie obecne.

Ostateczna realizacja traktatu napotyka na przeszkody, ponieważ dotychczas nie jest on ratyfikowany przez Stany Zjednoczone. Bonar Law wyjaśnił w izbie gmin angielskiej, że zobowiązania angielskie wobec traktatu gwarancyjnego francusko-angielsko-amerykańskiego, zależne są od przyjęcia odnośnej ustawy przez Stany Zjednoczone. Dotyczy to również zobowiązań Anglii względem Francji; przyjęcie ich zależne jest również od identycznego przyjęcia przez Stany Zjednoczone. Traktat wersalski przedstawiony być ma senatowi amerykańskiemu w grudniu, wynik zależeć będzie od porozumienia pomiędzy republikanami a demokratami. Przewidują, że wynik głosowania w Waszyngtonie jest równoznaczny z wycofaniem wojsk amerykańskich z Europy, tym samym wycofane byłyby oddziały amerykańskie również z terenów plebiscytowych polskich.

Międzynarodowa konferencja pracy, po 2-tygodniowej dyskusji, uchwaliła 48-godzinny tydzień pracy, obowiązujący wszędzie. Jednocześnie odbyły się obrady najwyższej rady ekonomicznej. Rada zajęła się rozpatrzeniem spraw aprowizacyjnych, sprawy międzynarodowego handlu na Dunaju oraz sprawy walutowej. Materiały, zebrane przez radę, mają być powierzone w niedalekiej przyszłości Lidze narodów. Sama jednak kwestja Ligi narodów jest obecnie zachwiana z powodu niejasnego stanowiska Stanów Zjednoczonych w sprawie ratyfikacji traktatu pokojowego. Odzywają się nawet głosy zwolnienia Ligi narodów bez udziału Ameryki, gdyby Senat amerykański odmówił poparcia tej sprawy. Wszystkie republiki południowo-amerykańskie wypowiedziały się bezwzględnie za Ligą narodów i potępiają stanowisko Stanów Zjednoczonych.

Sprawa Galicji Wschodniej, tak bardzo nas obchodząca, została rozstrzygnięta przez Radę najwyższą w ten sposób, że przyznano Polsce mandat w Galicji Wschodniej na przeciąg lat 25-ciu. Poczynn nastąpić ma decyzja ostateczna co do przynależności państwowej, wyrażona przez plebiscyt ludności miejscowej. Decyzja ta nie zadawalnia naszych wymagań, zapadła ona jednak i wbrew woli Lloyd George'a, który domagał się przeprowadzenia plebiscytu zaraz.

Sytuacja w państwach bałtyckich polepszyła się znacznie. Łotysze, po bohaterkich zmaganiach się z wrogiem, po pokonaniu niezwykle silnego oporu, zajęli Mitawę. Odniosły również pewne sukcesy wojska litewskie. Tabori zostały obsadzone przez wojska litewskie, a tak zw. „żelazna dywizja“ cofa się na całym froncie.

Z Rosji napływają wiadomości metne, na sprawdzenie których przeczekać trzeba będzie czas dłuższy. Niedawno donoszono o stanie krytycznym armji Denikina, która jakoby rozbiła została i cofa się w kierunku południowym, zmuszona po zaciętych walkach opuścić Kursk, zajęty przez bolszewików. Następne natomiast telegramy głoszą o stanowczym zwycięstwie Denikina. Miał on przełamać front bolszewicki pod Orłem i posunąć się o 150 kilometrów naprzód w centrum frontu. Obecnie znajduje się na linii Brjańsk—Kaługa—Kostroma. Wzięt przytym 55 tys. jeńców i liczne łupy wojenne. Należy zczekać na potwierdzenie tych wiadomości. O Kołczaku rozniosła się wieść, że został zabity przez osobę ze swego otoczenia.

Ustąpienie wice-prezydenta miasta Fatersona.

P. Faterson w liście zaznaczył, iż zmusza go do tego kroku fatalna gospodarka Rady miejskiej.

a) Wczoraj, na posiedzeniu Rady Miejskiej, odczytano list otwarty wice-prezydenta Fatersona, w którym zaznacza, że uchwała w sprawie przyznania 13-tej pensji nauczycielom szkół powszechnych, powzięta została wbrew opinii magistratu i orzeczenia organów opiniodawczych Rady Miejskiej, które nie chciały zwiększać niedoboru tegorocznego miasta, dosięgającego 27 milionów mk. Jako przewodniczący wydziału finansowo-rachunkowego, twierdzi, iż nie znalazł dróg i środków na pokrycie niedoboru. Uzyskał przyrzeczenie ministra skarbu częściowego pokrycia niedoboru pod postacią subwencji, pod warunkiem, że magistrat i Rada miejska starać się będą, aby resztę niedoboru wyrównać drogą oszczędności bezwzględnie koniecznych. Tymczasem Rada Miejska ignoruje opinię ciał opiniodawczych i pochopnie uchwała wydatki.

Rada Miejska świadomie przyspiesza w ten sposób chwilę, gdy w kasie miejskiej zabraknie środków na opędzenie codziennych, a najpil-

niejszych potrzeb naszego samorządu.

Proszę o to do obowiązku ponowne ostrzeżenie Rady Miejskiej przed grożącym niebezpieczeństwem, dodając, że w tych warunkach nie może dłużej ponosić włożonej przez Radę Miejską i Magistrat odpowiedzialności za gospodarkę finansową miasta, dziękując za okazane zaufanie, składa na ręce Rady Miejskiej man wice-prezydenta i przewodniczącego wydziału finansowo-rachunkowego, prosząc zarazem o wyznaczenie następcy, któremu mógłby niezwłocznie przekazać agendy powierzonych mu zadań.

Oddawna już wskazywaliśmy nieraz i wykazywaliśmy fatalną gospodarkę miejską, za co byliśmy przedmiotem ustawicznych napaści ze strony Rady miejskiej i jej lejbo-organu „Łodzianin”. Obecnie na naszym stanowisku stanął nasz dotychczasowy wice-prezydent, p. Faterson, który zrozumiał, dokąd taka bezmyślna gospodarka zaprowadzić może miasto i jego finanse.

Adresy do prezydenta ministr. Paderewskiego.

Związek robotników i rzemieślników chrześcijańskich zawodów budowlanych oraz chrześcijański Związek robotników przemysłu włókiennego w liczbie 5,000 składają hołd wielkiemu sercu i niezapomnianym dla ukochanej Polski zasługom pana Prezydenta i upraszają go o stworzenie silnego i jednolitego rządu.

Do Wielmożnego Pana Prezydenta Ministr. Paderewskiego!

Polacy amerykańscy solidaryzują się z polityką pańską w Polsce i wyrażają najgłębsze uznanie za wszystko co spełniłeś jako delegat na konferencji pokojowej i za całą pracę przy odbudowie połączonej i niepodległej Polski. Przysyłamy Panu słowa zachęty.

Do Jaśnie Wielmożnego Pana Paderewskiego Prezydenta Ministrów Rzeczypospolitej w Warszawie.

My włościanie gminy Włodowice, zebrani na wiecu w dniu 30 listopada w liczbie 2,000, składamy Ci, Panie Prezydencie i wielki obywatelu całkowite zaufanie i wzywamy Cię do wytrwania na stanowisku prezydenta i ratowania Ojczyzny.

Panie Prezydencie! 5,000 włościan parafji Mrzygłód, Zagłębia Dąbrowskiego, zebranych na wiecu wyrażają Ci, wielki obywatelu całkowite zaufanie i wzywają do wytrwania na stanowisku prezydenta. Bądź silny, ratuj Polskę i prowadź ją do szczęśliwej przyszłości.

Delegaci 80 Kółek rolniczych okręgowego Związku Kółek rolniczych pow. Bądyńskiego, jako przedstawiciele 25.000 zorganizowanej ludności rolnej na zgromadzeniu w Zawierciu jednomyślnie postanowili prosić Pana Prezydenta, aby z zajmowanego stanowiska nie ustępował, lecz wytrwał na nim mimo wszelkiej obelgi dla dobra narodu i ratowania Ojczyzny.

ODEZWA do Matek Chrzestnych.

Zbliżają się święta Bożego Narodzenia — święta, które są zarazem symbolem miłości.

Niechże więc ci nasi najmilsi żołnierze, obrońcy Ojczyzny, gotowi w każdej chwili przełamać krew za nią na kresach, za granice i całość Polski, odczuwają w dniu tego święta bliżej i przepełnione miłością dla nich serca społeczeństwa. Niech każda z matek chrzestnych za najświętszy uważa sobie obowiązek przestania, choćby najskromniejszego upominku swemu chrześniakowi. Niech każda stara się dać najwięcej, ile tylko może. Pożądana jest bardzo ciepła bielizna, materiały piśmienne, przybory do szycia, środki

opatrunkowe, książki, papierosy i wiele, w innych rzeczy. W każdym domu znajdzie zapewne zbyteczną książkę, która przy twym niu bibliotek lotnych przy oddziałach na froncie znajdzie korzystne zastosowanie. Książki obecne ostatnie marzenie naszych żołnierzy to treść ich prośb do nas.

Sekcja przyjmuje zapisy na Matki Chrzestne w punktach zbiorczych: Piotrkowska 130 („Piotr”), Piotrkowska 121 (sklep p. Jurociński Piotrkowska 4 (kwiaciarnia). Tamże należy składać paczki świąteczne i książki, które uprasza się pakować oddzielnie, dn. 9 i 10 grudnia 1919 r.

Matka Chrzestna, która nie złoży paczki świątecznej, tem samem da dowód, iż zrzuci się obowiązków, nałożonych na nią.

Sekcja „Matek Chrzestnych”

Zapytanie?

Wszędzie słychać utyskiwania na złą aprowizację. Chleba od dłuższego czasu w Łodzi brak. Ludności głód dokucza. Szukajmy przyczyn. Brak ładu i porządku w instytucjach, które dostawą zboża trzeba uważać za pryncypalną obecnego kryzysu. Świeżo notujemy tu bezprzykładnego lekceważenia czasu, pracy i igrzawienia się prozostu z przymusowych świadczeń. W piątek, dzięki staraniom pana starosty Zbrozka, miał nadejść do Aleksandrowa większy transport zboża przeznaczonego dla Łodzi. Z rząd kolejek dojazdowych punktualnie, po dotarciu zamówienia dostarczył wagoników już o godzinie 9-ej rano. Pierwsze wozy ukazały się w Aleksandrowie dopiero o godz. 6-ej po południu. Władcy sprężają przewozowego nie kryli swej oburzenia na trwonienie ich czasu. Stosując do nazaju, już o godz. 6-ej rano stawili się miejscowości Małej, gdzie załadowywano wozy z przyczyn niewyjasnionych zaczęto ich eksportować dopiero o godz. 1-ej po poł.

Kto tu winien? Co to ma znaczyć? Zwracamy uwagę czyją należy.

Z Rady Miejskiej.

a) Wczorajszemu posiedzeniu Rady Miejskiej przewodniczył prezes A. Ramiszewski.

W celu dania możliwości zarobku większej liczbie robotników magistrat postanowił rozszerzyć roboty brukarskie m. Łodzi. Sprawę referował członek komisji skarbowej p. Boryławski.

Zgodnie z wnioskiem magistratu Rada Miejska twierdziła projekt podwyższenia odnośnej pozycji wydziału budownictwa do 1,338,000 mk., a mianowicie:

a) do 550,000 mk. na utrzymanie i naprawę bruków, b) do 483,000 mk. na przebrukowanie ulic: Zakątnej, Wólczańskiej, Benedykta, Kilińskiego, Łódzkiej, Obywatelskiej i Nowo-Pabjanickiej i c) do 305,000 na utrzymanie szos.

Sprawę wypłacenia zapomóg na wpisy szkolne dla dzieci nauczycielstwa szkół powszechnych m. Łodzi referowali radni Wasilewski i Uta.

Po wywodach radn. Wasilewski stawia wniosek komisji skarbowej i spraw ogólnych: 1) ażeby wzorem lat ubiegłych wypłacić zapomogę na pensje z pracownikami miejskimi i w tym celu wnieść do budżetu sumę 110,000 mk., 2) załatwić 13-ej pensji przyznać nauczycielom etatowym szkół powszechnych zapomogę w wysokości jednomiesięcznych poborów, nieetatowym wypłacić 13-ej pensji.

Po zarządzeniu głosowania, Rada miejska uchwaliła, zgodnie z wnioskiem komisji skarbowej i spraw ogólnych — przyznać 110,000 mk. na wpisy dla nauczycielstwa szkół powszechnych — wypłacić nauczycielom etatowym zapomogę w stosunku jednomiesięcznej pensji oraz nieetatowym 13-tą pensję.

KRONIKA.

— Podatek repartycyjny.

a) Ministerstwo Skarbu wyznaczyło dla m. Łodzi kontyngens repartycyjnego podatku przeliczonego za rok 1919 w kwocie 1,575,000 marek.

Wymiar i pobór podatku dokonany będzie, jak i w latach poprzednich, za pośrednictwem magistratu.

Do celów wymiaru podatku repartycyjnego dział Podatkowy Magistratu w tych dniach rozpoczął wysyłanie formularzy, które mają być zwrócone w oznaczonym terminie 8-dniowym.

— Łódź bez elektryczności.

a) Z powodu braku węgla Elektrownia Łódzka zmuszona była wczoraj zawiesić swoje czynności o godzinie 3 i pół w południe.

Skutkiem nagłej przerwy prądu elektrycznego w całym mieście, różnorodnych instytucjach publicznych, w szkołach i sklepach, korzystających wyłącznie z elektryczności — zapanowały ciemności. Tylko w domach, posiadające lampy gazowe były oświetlone. W sklepach i w domach płonęły świece. — I na ulicy, w Parku, gdzie istnieją lampy łukowe — zapanowały ciemności.

Zarząd Elektrowni zakomunikował nam, że do wieczoru nie otrzyma transportu węgla, gdyż pozbawiona będzie dalej prądu elektrycznego. — Sytuację wyzyskali paskarze, podnosząc nieopomierne cenę świec.

— Od żołnierzy.

Pozdrowienia z frontu wołyńskiego zaszły nam z przodu, znajomym Łodzianeczkom i Łodzianom: kapr. Przybylski Kazimierz, st. żołn. Nowakowski Wicenty, st. żołn. Bierecki Adam i kapr. Tabor Jan.

— Z kursów dla sanitariuszek.

c) Kursy dla sanitariuszek czerwonego krzyża, prowadzone staraniem Ligi Kobiet Pogotowia Wojennego, w miesiącu bieżącym dobiegają końca.

Przed świętami Bożego Narodzenia odbędą się egzaminy słuchaczek, które następnie udadzą się na front bojowy, aby nieść pomoc ranionym wojakom.

Słuchaczek na kursy te uczęszcza przeszło 1000 osób.

— Kursy pedagogiczne.

a) Projektowane kursy dla nauczycielstwa etatowego szkół powszechnych łódzkich uruchomione będą w początkach stycznia r. p. w lokalu polskiego Seminarjum nauczycielskiego przy ul. Czerwonej № 8.

Kierownikiem tych kursów mianowany został p. Ignacy Grabowski, inspektor szkolny okręgowy m. Łodzi.

— Intejator.

Przed dwoma tygodniami sprawiony został obraz Matki Boskiej Bolesnej przez młodzież 1-iej kl. gimnazjalnej kursów Barczewskiego. — Inicjatorem tego był p. prof. Mieczysław Rachwał, który gorliwie zaopiekował się młodzieżą.

— Nowy sędzia.

k) Na stanowisko sędziego okręgowego przy łódzkim sądzie okręgowym mianowany został sędzia śledczy z Lublina, Henryk Grzymański.

Neutralni meczennicy.

— Co pan tak pisze zawzięcie?

— Co ja piszę? I pan się potrzebuje pisać? Ja piszę wielkie odezwe na cały świat o ratunek dla biednej żyłki, bo w Polsce gotuje się nowy pogrom! Ten kupiec od makagigi znalazł na ulicy tarłten wielki drag! To jest napewno nowy polski spiszek pogromowy.

— Zjazd harcerzy.

W dniach 7 i 8 grudnia b. r. odbędzie się Zjazd Okręgowy komendantów i opiekunów drużyn, połączony ze zjazdem nauczycieli szkół powszechnych.

Z okazji zjazdu odbędzie się Msza św. o godz. 8-ej m. 30 rano w kościele św. St. Kostki, po nabożeństwie nastąpi otwarcie zjazdu. Obrady odbywać się będą w sali Kursów Pedagogicznych (Dzielnia Nr. 44).

— Patronat harcerzy.

a) Utworzył się patronat harcerzy polskich w Łodzi. Do prezydium weszli pp.: sędzia T. Kamieński (prezes), dyr. Jan Czeraszewicz (wiceprezes), dr. A. Goldenberg (sekretarz) i Wocławski (skarbnik).

— Odwołanie zjazdu.

a) Projektowany na dzień 7 i 8-go grudnia ogólny Zjazd delegatów Tow. Krajoznawczego w Warszawie, nie odbędzie się z powodu trudności komunikacyjnych.

— Strucla a mace.

Tutejsze Stowarzyszenie właścicieli zakładów cukierniczych dotychczas naprośno czyni starania u władz w celu wyjednania pozwoleń na prawo wypieku pierników i strucli świątecznych.

Dziwne jest to, aby chrześcijańscy mieszkańcy miasta nie mieli świątecznego pieczywo choć raz do roku, podczas kiedy żydzi na każdy szabes jadają pszenne pieczywo i otrzymali specjalne racje maki pszennej na mace w czasie swych świąt.

Kara.

Zarząd Stowarzyszenia W. P. O. skazał członka na zapłacenie mk. 50 na Żołnierza Polskiego za niegrzeczne zachowanie się w dn. 1.XII 1919 r. w Zarządzie Skarbowym. 3108 1

Sprawy robotnicze.

— W sprawie żądań stróżów.

c) Onegdaj, pod przewodnictwem inspektora II obwodu p. Wojtkiewicza odbyło się zebranie delegatów I i II Stowarzyszenia właścicieli domów i delegatów stróżów domowych w celu omówienia żądań, wystawionych przez tych ostatnich.

Po czterogodzinnych pertraktacjach, zgodzono się na uregulowanie sprawy mieszkań stróżowskich, na zwolnienie stróżów od bezpłatnych posług, wydanie biur tym stróżom, którzy pracują przy silnicach wodociagowych i filtrach biologicznych, oraz na udzielanie bezpłatnej pomocy lekarskiej w razie nagłych zaszłań stróża.

Wskutek spóźnionej pory i potrzeby szerszego omówienia dalszych punktów żądań, wystawionych przez stróżów, przewodniczący odroczył dalszy ciąg narad do dnia dzisiejszego.

Teatr i sztuka.

— Teatr Polski (Dzielnia 18).

Występ Janiny Szylinzanki.

Dziś Teatr Polski daje po raz pierwszy „Komstytucję” — sztukę B. Górczyńskiego z Janiną Szylinzanką w roli głównej.

Jutro „Bez tarczy” z p. J. Szylinzanką jako bohaterką sztuki, która na premierze zbierała rzesistę i zasłużyła oklaski za grę, pełną poezji i wdzięku.

Skład Izby włoskiej.

Skład Izby włoskiej przedstawia się według ostatecznych obliczeń jak następuje: 66 liberałów, 130 demokratów, 4 agrariuszy, 103 przedstawicieli partii ludowych, 55 członków zjednoczonych partii lewicowych i 150 socjalistów niemieców.

Popierajmy handel polski!

Wykrycie bojówki komunistycznej w Warszawie.

Była ona obficie zaopatrzona w broń i materiały wybuchowe.

(Od wł. korespondenta.)

Warszawa, 3 grudnia. W związku z podaną przez nas informacją o aresztowaniu w Warszawie „komitetu wykonawczego” komunistów, nasz korespondent donosi, iż energicznie przeprowadzone w tej sprawie śledztwo, wykazało szereg sensacyjnych szczegółów. Jak się obecnie wyjaśnia, istniała w Warszawie oddawna bojówka komunistyczna, obficie zaopatrzona w broń i materiały wybuchowe. Posiadała ona

rozgałęzione po całym kraju filie i utrzymywała wzajemny kontakt z filiami. Organizatorów oraz kierowników tej bojówki, która miała już opracowane plany przyszłych aktów terroru, aresztowano i osadzono pod ścianami. Są to: Sellenbaum Pinkus, Epstein Laser, Dreissenstock Eugenja i Regina Głęboka. Wszystko żydzi i żydówki, przeważnie rakrujący się ze sfer litwackich.

Odpowiedź ententy dla Niemiec.

Ostrożne środki są wynikiem przewlekania rokowań przez Niemcy.

Wiedeń, 3 grudnia (PAT.) W. B. K. donosi z Paryża:

Rada Najwyższa ogłasza odpowiedź dla Niemiec. Powiedziano w niej, że Francja w deklaracji z dnia 27 sierpnia nie wzięła na siebie żadnych zobowiązań i nie dała też żadnych innych przyrzeczeń koalicji. Zatrzymanie jeńców niemieckich nie jest wcale wynikiem polityki francuskiej ani też represją.

Rząd francuski przestrzegał postanowień traktatu pokojowego, a jedynie Niemcy ponoszą winę, jeżeli lojalne zarządzenia, które wykonywano przerwano. Jestto następstwem niewykonania przez Niemców przyjętych na siebie zobowiązań.

Dziś nadużywają Niemcy sprawy powrotu jeńców jako środka agitacyjnego, aby podburzyć opinię publiczną przeciwko koalicji, a szczególnie przeciw Francji. Konferencja pokojowa oświadczyła, że traktat pokojowy wejdzie w życie z dniem 1 grudnia.

Oznaczało to także, że nastąpi powrót jeńców niemieckich. Niemcy przewlekali rokowania. Dopóki opinia publiczna w Niemczech nie uzna tego, co uznaje świat cały, że winni muszą być ukarani, szkody muszą być naprawione, dopóty Niemcy nie będą mogły być przyjęte do związku narodów.

PRZED KAPITULACJĄ BOLSZEWIZMU.

Znamienne wynurzenia Litwinowa.

Berlin, 3 grudnia (PAT.) Litwinow oświadczył w rozmowie z korespondentem „Daily Herald” w Kopenhadze, że rząd sowiecki nie ma wcale celów imperjalistycznych. Nie będzie on zmuszał żadnego z państw kresowych do pozostania przy Rosji, a dotyczy to także Syberji. Rząd sowiecki jest gotów poczynić wielkie koncesje obcym rządóm, albowiem pragnie za wszelką cenę uzyskać pokój, ażeby zaraz skończyć ofiary i mienia, które wstrzymają gospodarczy rozwój kraju. Rząd sowiecki jest do pewnego stopnia zmuszony zawrzeć kompromis między komunizmem a kapitalizmem.

Kopenhaga, 3 grudnia. (PAT.) W rozmowie z korespondentem pism angielskich oświadczył Litwinow, że Rosja sowiecka dąży do gospodarczego współdziałania z Anglią i Ameryką. Litwinow zaprzeczył, jakoby rząd sowiecki utrzymywał stosunki z Niemcami. Gdy korespondent w rozmowie poruszył myśl, aby rząd sowiecki odniósł się niezwłocznie do Lloyd George'a piśmiennie o zawarciu pokoju, względnie umowy odpowiedział Litwinow wymijająco, że rząd sowiecki sam o tem decydować nie może, gdyż należy to do kompetencji wielkiego kongresu sowietów, który zbierze się w Moskwie dnia 3 grudnia r. b.

Sztokholm, 3 grudnia (PAT.) Danja ma zamiar nawiązać pertraktacje z Litwinowem. Po porozumieniu się z poselskim angielskim postanowił minister spraw zagranicznych omówić z Litwinowem sprawę wypuszczenia na wolność Duńczyków, aresztowanych przez rząd sowietów, oraz sprawę repatriacji wszystkich rosyjskich jeńców, zbiegłych z Niemiec do Danji i tam internowanych. Rokowania rosyjsko-duńskie prowadzi pułkownik Philipson. Do Kopenhagi przybyła również delegacja estońska, celem pertraktacji z Litwinowem. Podobno i Szwecja ma też zamiar nawiązać układy z Litwinowem na tych samych podstawach co Danja.

Paryż, 3 grudnia (PAT.) „Temps” donosi z Kopenhagi, że niema widoków na rychłe zakończenie rokowań między angielskim pełnomocnikiem Ogradem a delegatem sowietów Litwinowem.

Korespondent „Morning Post” donosi z Kopenhagi, że rokowania między Ogradem a Litwinowem nie ograniczają się wyłącznie do sprawy jeńców, lecz dotyczą zupełnie nieoficjalnie, jest też mowa o ewentualnych warunkach pokojowych. Do Danji przybyło kilku przedstawicieli Rosji sowieckiej.

Bookoła zagadnień polityki światowej.

Prace Rady Najwyższej.

Lyon, 3 grudnia. (PAT.) Rada Najwyższa międzysojusznicza odbyła we wtorek rano posiedzenie pod przewodnictwem Clemenceau.

Rada Najwyższa zastanawiała się nad metodami, jakie należy obrać, aby Polsce pozwolić na administrację terytorjami okupowanymi zbrojnie na zachód od linii poprzednio ustalonej. Wreszcie Rada Najwyższa zajmowała się ponownie sprawą podziału niemieckich okrętów wojennych.

W przededniu nowej wojny.

Amsterdam, 3 grudnia. (PAT.) Rząd amerykański wystosował do rządu meksykańskiego nową notę, w której wskazuje na to, że 2 poprzednie noty traktowane są przez rząd meksykański z zupełną obojętnością. Rząd amerykański odnosi wrażenie, że rząd meksykański lekceważy sobie Stany Zjednoczone.

Przepis militarny w Niemczech.

Wiedeń, 3 grudnia. (PAT.) Najwyższa Rada uchwaliła zażądać od Niemiec rozwiązania wszystkich organizacji wojskowych, które zostały utworzone z pominięciem rokowań pokojowych.

Marszałek Foch nadesłał do Rady Najwyższej pismo, w którym zwraca uwagę na niebezpieczeństwo, płynące z ciągłego zbrojenia się Niemiec, zagrażające pokojowi całego świata.

Oi się będą mieli dobrze..

Berlin, 3 grudnia. (PAT.) Bonar Law oświadczył w Izbie gmin, że Anglja postara się umieścić na liście, której wydania zażądała ententa 13 komendantów niemieckich łodzi podwodnych i szefa sztabu niemieckiej marynarki.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 3 grudnia (PAT.) Front litwacko-białoruski:

Atak nieprzyjacielski na nasze pozycje pod Działowem odparto. W okolicy Kamień-Lepel i obok stacji patroli wywiadowczych. Na odnawianiu Polania uderzył nieprzyjaciel na Potryko i Nowosiołki. Po dłuższej walce został atak nieprzyjacielski stratami odparty.

Front wahał się: Spokój.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego
Haller, pułkownik

Zagadnienia polityki polskiej

(od własnego korespondenta.)

Warszawa przed południem odbyło się kilkogodzinne zebranie posłów ze Wschodniej Galicji pod przewodnictwem posła Serwatowskiego. Omawiano na nim sprawę statutu organizacyjnego dla Galicji Wschodniej oraz usiłowań ze strony Rady pięciu, a zwłaszcza Anglii odebrać Polsce wpływ w tej dzielnicy.

Po posiedzeniu postowie udali się gremialnie do Naczelnika Państwa z prośbą o obronę praw Polski do tej dzielnicy, a następnie do marszałka Trąpczyńskiego, u którego domagali się, aby w obradach nad sprawą Galicji Wschodniej, w komisji zagranicznej mogli uczestniczyć również postowie wschodnio-galicyscy, grożąc w przeciwnym razie złożeniem mandatów.

Premjer Paderewski w rozmowie z posem Witosem oświadczył, że przy obsadzaniu ministerstwa skarbu musi sobie zastrzec na przyszłość wpływ na przebieg państwowej gospodarki finansowej i w tym celu pragnie utworzyć specjalną Radę skarbową.

Gmina Wisztyn powiatu suwalskiego na ogólnem gminnem zebraniu oświadczyła, że chce i pragnie być obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej.

W Okólniku państwowego Komitetu Pomocy Dzieciom czytamy między innymi, że ludność Ameryki za pośrednictwem wydziału ratunkowego obiecała dostarczyć państwowemu komitetowi Pomocy Dzieciom dostateczną ilość produktów (prócz mąki) dla miliona 200,000 dzieci na dalsze 6 miesięcy ewentualnie do nowych zbiorów 1920 roku. Dostawą mąki zajmie się rząd polski za pośrednictwem Ministerstwa Arozwizacji.

Nad Bałtykiem.

Powracający bohaterowie.

Berlin, 2 grudnia. (PAT.) Powracające do Niemiec wojska żelaznej dywizji i oddziały Plewego ograabiły kasę na stacji w Kłajpedzi i zachowywały się wzywająco wobec tamtejszych urzędników.

7 tys. wróciło, a 120 tys. pozostało.

Berlin, 3 grudnia. (PAT.) Niemieckie legje bałtyckie opuściły Szawle. Żelazna dywizja zbiera się na linii kolejowej Kurszany—Wiekznice. Oddziały wojsk Plewego już odtransportowane. „Freiheit” potwierdza, że korpus Diebitza, który powrócił z prowincji nadbałtyckich zakwaterował się w Toruniu. Łotysze zaatakowali wojska rosyjskie, które cofają się w popłochu w kierunku Morzeje (Murawjewa). Do dnia 30 listopada przejechało przez granicę niemiecką z powrotem do kraju 5,000 wojskowych i 2,000 cywilnych osób narodowości niemieckiej.

Na Litwie.

Wilno, 3 grudnia. (PAT.) Wedle wiadomości z Rygi armja łotewska posuwa się w dalszym ciągu zwycięsko naprzód. Ostatnio zajęła Mozajki (Murawjewa) oraz w kierunku na Szawle miejscowości Berkucie. W walce z berymontczykami posunęła się z Radziwiłłszek pod Strzyhami. Wobec nacisku wojsk łotewskich i przerwania przez nie komunikacji, rozgromione bandy Berymonta wycofują się z kraju drogami szosowymi.

s. † p.

Józef Krajowski

ochotnik Straży Pogranicznej dywizji litewsko-białoruskiej, zmarł w szpitalu w Nowo-Swięcicach dnia 28 listopada, w wieku lat 28.
Nabożeństwo żałobne za spokój duszy Jego odbędzie się dnia 7 b. m. o godz. 9 1/2 rano, w kościele św. Mateusza w Pabjanicach, na które zaprasza pogrążona w głębokim smutku
5114
NARZĘCZONA

Irlandja się burzy przeciw rządowi angielskiemu**Ruch niepodległościowy sfinansistów wzrasta.**

Berlin, 3 grudnia. (PAT.) „Nieuwe Rotterdamse Courant“ donosi z Londynu, że mimo ustawowego ogłoszenia o stłumieniu agitacji członków Związku Siniń w Londondery przyszło do wziętych manifestacji, w czasie których poseł Mac Neill wygłosił mowę. Wywołał on, że rząd angielski swoją proklamacją czynił z narodu irlandzkiego społeczeństwo, którego ustawy nie obowiązują. Jest obowiązkiem każdego z obecnych, obalić rząd bagatel, tanków, samolotów, żołnierzy i policjan-

tów. Jeżeli chce się w Irlandji uczynić policjantów władzami, następcas odpowiedzialność za skutki spadnie na głowy tych, którzy życzyli sobie takiego porządku.

Słychać, że rząd angielski zamierza zastosować w Irlandji jeszcze ostrzejsze zarządzenia aniżeli dotychczasowe ustawy wyjątkowe, oraz znieść sądy przysięgłych.

„Times“ pisze, iż jest rzeczą jawną, iż w Irlandji knuje się sprzysiężenie przeciw pokojowi.

Stare metody.

Praga, 2 grudnia. (PAT.) Władze czesko-słowackie w związku z zajściami na Słowaczczyźnie zarządziły mobilizację, która obejmuje roczniki aż do 32 roku życia. Pułki 77, 78, 3 i 8, a także pułki legionowe 21 i 23 odeszły już na Słowaczczyznę. Naogół miano wysłać na granicę węgierską 21 dywizji.

Wstrzymanie ruchu osobowego na kolejach francuskich.

Genewa, 2 grudnia. (PAT.) Ciemenceau ogłosił, że w razie, gdyby trudności w transportowaniu węgla nie dały się w krótkim czasie rozwiązać, rząd będzie zmuszony wstrzymać ruch osobowy w całej Francji na jeden tydzień.

Stan zdrowia Wilsona się pogorszył.

Berlin, 3-go grudnia (PAT.) Korespondent „Chicago Tribune“ donosi z Waszyngtonu, że niegdy tam niepokojące pogłoski o stanie zdrowia prezydenta Wilsona. Wedle tych wiadomości Wilson podpisał kilka dokumentów, które musiały być przez niego zatwierdzone lewą ręką, bowiem prawa jego ręka jest porażona.

Wiadomości z 30 listopada opiewają, że stan zdrowia Wilsona znów się pogorszył, a lekarze zabronili mu przyjmować kogokolwiek.

Antysemizm Węgrów.

„Pester Lloyd“ donosi, że wczoraj obito w auli uniwersyteckiej 30 żydowskich studentów nie pozwolono im stawić się przed komisją egzaminacyjną.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

W Prusach Wschodnich utworzone będą strażackie oddziały na całym terenie położonym na wschód od Kłajpedy. Strażnice mają zastąpić „Grenzschutz“ i policję pograniczną w utrzymaniu porządku, (czy nieporządku? Przyp. Red.).

Król szwedzki mianował ministrem Spraw Wewnętrznych Halmquist, a ministrem oświaty Olsona. Halmquist należy do partji liberalnej, Olson, nauczyciel z Kotzeburga, jest socjalistą.

Główna rozprawa przeciw hr. Arko, mordercy prezydenta ministrów Kurt Eisnera, odłożona została ze względu na nadwątlony stan zdrowia oskarżonego.

Marszałek Foch kładzie nacisk na żywotność niemieckiego ducha militarysty, zmuszającego Francję do szukania w warunkach pokojowych istotnych gwarancji bezpieczeństwa, jakie daje linja Renu.

Najwyższa Rada międzysojusznicza postanowiła zniszczyć wszystkie niemieckie łodzie podwodne i pozostawić tylko 10 z nich, które będą oddane rządowi francuskiemu.

Uwolniono już wszystkie okręty niemieckie, które z powodu blokady były internowane w porcie w Rewlu.

W poniedziałek rano przybył do Paryża książę regent serbski, Aleksander.

W Ks. Koburskim odbyło się głosowanie w sprawie przyłączenia Koburga do Turynji. Według dotychczasowych ogłoszeń oddano 25,437 głosów przeciw przyłączeniu a 3,148 za przyłączeniem. W ten sposób projekt przyłączenia Koburga do Turynji został odrzucony. Mają być podjęte kroki celem przyłączenia Koburga do Bawarii.

Książę regent serbski przybył w poniedziałek do Paryża. Książę regent przybył incognito w towarzystwie ministra komunikacji.

Z WARSZAWY.

Przyjedzie do nas niebawem p. Dąbrowski, przedstawiciel firm księgarskich Garnier Frere, Botier, Viller i innych celem zorganizowania wystawy księgarstwa francuskiego.

Z KRAJU.

Bomba na dworcu kolejowym. W sobotę w nocy, w okolicy Starego Radziwiłłowa, bandyci dokonali napadu na dwu gospodarzy. Bandyci, ścigani przez policję, ukryli się na stacji kolejowej Stary Radziwiłłów, gdzie jednego z nich schwytano, drugi zaś, widząc się osaczonym, rzucił w poczekalni osobowej bombę.

Wskutek wybuchu dwaj podróżni ulegli porażeniu, dworzec zaś kolejowy uszkodzeniu.

Turek. Miano pobrać z powiatu tureckiego 480 koni dla wojska, oraz wydać 320 kart poboru. Okazało się jednak, że konie z powiatu tureckiego już dawniej wybrali Niemcy, tak, że dziś pobór dał tylko 175 koni i 67 kart poborowych.

— Straże ogniowe w powiecie tureckim znajdują się w następujących miejscowościach: w Dobrej, Stodkowie, Szadowie Pańskim, Orzeszkowie, Tokarach, Pomiatowie, Witowie, Turku, Zimotkach, Boleszczynie i Milanowie. Strazom tym udzielono z fundusów ubezpieczeń wzajemnych zasiłków na sumę 9,700 mk.

Skład nowej Izby francuskiej.

W skład nowej Izby francuskiej wchodzi: 150 adwokatów, 104 obszarników, 77 przemysłowców, 47 lekarzy i apiekarzy, 44 dziennikarzy, 37 profesorów i nauczycieli, 35 urzędników, 26 oficerów, 16 urzędników prywatnych, 15 robotników, 7 księży, 2 awiatorów i 4 aktorów.

s. † p.

FELICJAN STEBELSKI

inżynier górnicztwa, emeryt,

opatrzony Św. Sakramentami, zmarł w Warszawie w dniu 23 listopada 1919 r., przeżywszy lat 62.

Przeprowadzenie zwłok ze stacji Łódź-Fabryczna na stary cmentarz katolicki odbędzie się w dniu 4 grudnia (czwartek) r. b. o godz. 2 po poł. Żałobne nabożeństwo odbędzie się w kościele św. Krzyża w piątek dnia 5 grudnia o godz. 8 rano.

O czym zawiadania krewnych, kolegów, przyjaciół i znajomych
3109
Rodzina.

Igrzyska ludowe w Rzymie.

Po otwarciu Izby powstała w poniedziałek po południu wielka bójka między socjalnymi demokratami a nacjonalistami. Poseł Murari został w poniedziałek przed południem otoczony przez grupę nacjonalistów i pobity. Z tego powodu socjalni demokraci zaprotestowali w Izbie, a następnie usiłowali urządzać manifestację, która wywołała konmanifestację partji mieszczkańskich.

Eksperci.

W Stanach Zjednoczonych, jak wiadomo istnieje zakaz sprzedaży i wyrobu wódek. Na tym tle zaszła następujący wypadek:

W Syracuse w Stanach Zjednoczonych agenci stanowi przejeźli pono większą przesyłkę trunkowości; nadeszła z Kanady. Rozeszła się pogłoska, że władze potrzebują ekspertów do wypróbowania, jaki rodzaj trunków zawierały różne beczki i gąsiorki w tym zakazanym transportcie. W oka mgnieniu stawilo się sześć tysięcy kandydatów z fioletowymi nosami, z których każdy zaręczał, że zna się na wszystkim, co dystylarnię przeszło, od zwykłej śmierdźliuchy do najlepszej benedyktyнки... Gorące czasy mieli szeryfi z tłumaczeniem osobliwym wolontaryuszom, że sami z próbowaniem trunków dadzą sobie radę..

Tajemnica wojskowa.

W tramwaju siedzi młoda, piękna para. On, oficer frontowy, a ona—cud jasnawłosa. Cud jasnawłosa patrzy na swego męża z wielką czułością. Przekomarza się trochę i pyja pocichu — Zdradzałś mnie pewno, gdy ja tu w Łodzi tęskniłam za tobą...

Oficer uśmiechnął się zagadkowo i n.c. nie odpowiedział.

— Nic nie odpowiadasz?

Oficer miast odpowiedzi wskazał swojej żonce szydzik, który nawołuje:

„Wojskowi, baczność z rozmowami w tramwajach! Zachować należy tajemnicę wojskową.“

Praktyczne rady.

Kilka suszonych skórek z pomarańczy, rzuconych na gorącą blachę pieca, odświeża powietrze w mieszkaniu i nasycza je miłym zapachem.

Obrazy olejne łatwo odczyścić, pocierając je przedko surowymi karnofianami, przeciętymi na pół. — Następnie wytrzeć delikatnie płatkami jedwabnym.

Złocenia na ramach obrazów lub innych przedmiotach, doskonale można wyczyścić spaloną siłą. Na miękką szczoteczkę nabierać ten proszek i czyścić dokładnie wszelkie ozdoby złote.

Chcąc usunąć odor farby w świeżo malowanym, ch. pow. ach, dobrze jest postawić w po-

ojc kubi i zimną wodą, do której wrzucić kilka cebul, pokrajanych na plasterki.

Piamy z błota z ciemnych ubrań można usunąć nacierając je surowymi kartoflami.

Sok z surowej cebuli, usmierza ukąszenia owadów.

Handel i Przemysł.

Komora celna.

c) Sprawa otwarcia w Łodzi komory celnej posunęła się dotychczas o tyle, iż zarząd miasta zaoferował w domu Nr. 8 przy ul. Piramowicza (Olgińska) bezpłatne czasowe pomieszczenie na biura dla komory.

Obecnie pozostaje do rozwiązania ważna kwestja wyszukania mieszkań dla zarządzającego komorą i urzędników, gdyż dotychczasowe starania o wyszukanie lokalów są bezskuteczne.

Olbrymie przedsiębiorstwo.

Tow. akc. K. Scheiblera połączyło się z Tow. akc. Grohmana, stwarzając w ten sposób jedno z najpotężniejszych towarzystw tej branży na świecie.

Na stanowisko dyrektora tego olbrymiego przedsiębiorstwa został powołany p. Gołkond, adw. przysięgły i znany w kołach łódzkich ze swej działalności obywatelskiej i społecznej.

Towary z Gdańska.

Warszawa, 3 grudnia. Ministerstwo przemysłu i handlu podaje do wiadomości kupców sprowadzających towary z zagranicy przez Gdańsk, aby, o ile otrzymali konosamenty wprost od firm zagranicznych, nie czekali na zawiadomienie z Gdańska o przybyciu ładunku, gdyż przy obecnych warunkach komunikacyjnych zawiadomienie tego rodzaju zwykle się opóźnia, a wprost otrzymane konosamenty po zaopatrzeniu ich swoim podpisem (żyrem) mogą posyłać bez zwłoki swoim ekspektorom w Gdańsku. W ten sposób uniknie się znacznych bardzo kosztów i trudności, związanych z przechowywaniem towarów w składach portowych Gdańska.

Geny bawełny.

Lyon, 2 grudnia. (PAT.) Agencja Kokusai. Marsylja 30. Bawełna pierwszego okresu 715, drugiego 505, trzeciego 491.

Geny jedwabiu.

Lyon, 1 grudnia. (PAT.) Jedwab surowy Szwedzki 265, włoski 295, syryjski 205, japoński 260, chiński 310, Kanton 295.

Skrzynka do listów.

Szanowny Panie Redaktorze!
Upzejmie prosimy o umieszczenie w Jego poczytnym piśmie załączonego protestu:

Solidaryzując się z całą ludnością polską m. Łodzi, jaknajusilniej protestujemy przeciw mianowaniu prezesem Sądu Okręgowego—żyda.

Nie dopuścimy do takiego podrywania aurytrytetu sądownictwa polskiego.

W Łodzi polskiej—polak tę placówkę zająć musi.

„Sokół” w Łodzi.

Z upoważnienia członków podpisujemy:

Prezes: *L. Bielski,*

Sekretarz: *J. Marcinkowska.*

Szanowny Panie Redaktorze!

Na skutek wzmianki o zatargu pracowników lokalów w biurze naszym, zamieszczonej w 518 numerze „Rozwoju” z dnia 26 paźdz., prosimy w imię prawdy o zamieszczenie następującego wyjaśnienia:

Zadania postawione w swoim czasie przez personel techniczny biura naszego, zostały przez zarząd całkowicie uwzględnione przyczem wszyscy strajkujący otrzymali wynagrodzenie za cały czas trwania strajku

i na tych podstawach strajk przed 3-ma tygodniami został zażegnany.

Obecnie nie chodzi o zatarg wszystkich pracowników, a tylko o inżynierów pp. Samuela Leberhałta i Stanisława Mańko, którzy w dniu 24 z m. porzucili pracę żądając dopłaty podwyższonej pensji 1-szy miesiąc strajka (za pierwszy miesiąc strajka została zapłacona pensja pp. starej normy, za drugi z przysługą podwyżką). Pozostała część pracowników do ponownego strajku nie przystąpiła, ponieważ wychodzi z tego założenia, że w czasie obecnym kiedy przemysł polski tak ciężko przenosi kryzys, każdy poszczególne pracownik powinien trwać na swym stanowisku, dając usilnie do poprawienia warunków ekonomicznych i podniesienia przemysłu krajowego, ciągle zaś strajki wywołują jedynie zamęt i doprowadzają do ogólnej anarchji.

Strajk obecny niczem uzasadnić się nie daje, ponieważ zarząd firmy żądania poprawy bytu pracowników w całej rozciągłości uwzględnił.

Pozwolimy sobie jeszcze zaznaczyć, że pensja najniższa inżyniera wynosi obecnie w biurze naszym 1,600 mk.

Przyjm P. Redaktorze zapewnienie prawdziwego szacunku.

W imieniu ogółu pracowników

Powszechnego Towarzystwa Elektrycznego „A. E. G.”

Pawel Saudar,

Henryk Rabczyński.

Nie przebrzmiała jeszcze pierwsza afery z Matznerem et consortes, a już czytamy ponownie w „Rozwoju” o nowej i o dżiwno znów w Miejscowej R. G. O.

Niżej podpisani, nie mogąc znieść ze spokojem ducha tak jaskrawych faktów, pozwalają sobie postawić upzejmie Sz. Redakcji kilka pytań, a mianowicie:

1) kto wybierał obecnych członków wsp. M. R. G. O. względnie mianował ich na stróżów i kontrolerów grosza publicznego,

2) jak pojmują zacni ci panowie swój obowiązek względem swoich podwładnych, dając im do ręki takie kapitały.

3) czyż afery z Matznerem i S-ki nie dała im dostatecznego powodu do należytego sprawdzenia dowodów i dokumentów wszystkich agend M. R. G. O.

Jako urzędnicy pracujący w poważnych instytucjach i stykający się z rozmaitemi praktykami a zatem zupełnie świadomi środków, dzięki którym takie zło-dziejstwa, a przynajmniej w tak potwornej sumie zdarzyć by się nie mogły, wyrażamy całemu zarządowi M. R. G. O. słowa „prawdziwego” uznania dla ich bezinteresownej, a tak „owocnej” w skutkach, niezmo-dowanej, obywatelskiej pracy.

Jednemu z niżej podpisanych, piastującemu wówczas urząd w poważnej instytucji, przypadkowo dał się poznać właśnie z tej najgorzej dla sprawy publicznej strony jeden z członków zarządu M. R. G. O., który cyfrując ważne dokumenty nie uznał nawet za stosowne zaznaczyć się z takowemi.

Nic więc dziwnego, iż stosując w M. R. G. O. podobne zasady kontroli grosza publicznego coś podobnego stać się może.

Z ubolewaniem stwierdzamy, iż członkowie M. R. G. O. rekrutujący się z najpoważniejszych i najwłaściwszych osób naszej inteligencji, nie mogą się zdobyć na tak mierny czyn, jakim jest należyta, a piastunom gorsza publicznego, może najbardziej zalecona kontrola.

Z poważaniem

Antoni Büdorf, inż. Jan Kłyszynski,

Karol Izidorczyk, Aleksander Felc.

OFIARY.

Na Komitet plebiscytowy G. St.

Mk 14 złożone przez pracowników Agencji Wydziału Transportów P. U. Z St. Skalmierzycy ręce przedstawiciela Dyrekcji Warszawskiej w Skalmierzycach inż. A. Sitkiewicza.

Od p. Gawrońskiej zebrano przez kolejarzy łódzkich: 88 mk 40 f. 4 kor 90 hal., 42 kop., 1 ba na 2 k. Od p. Dobrowolskiego 3 mk. Od p. Gamańskiego Stanisława z okazji zwrotu zagubionej legi macji chlebowe 3 mk.

Na Ratujcie dzieci.

Od p. Hapłńskiej 10 mk.

Na Dom starców.

Od p. Stanisława 5 mk.

Na schronisko dla sierot.

Od p. Stanisława 5 mk.

Na ciepłą odzież dla Żołn. polskiego.

Z okazji uroczystości jubileuszowej Tow. śpiew. Moniuszki mk. 284.

Galanterję męską i damską

koszule męskie i krawaty

= = = poleca = = =

Wł. Janiszewska Przejazd 16

Sklep bogato zaopatrzony. Ceny przystępne.

Zapisujcie się na członków.

Tow. Polskiego Czerwonego Krzyż

którego celem i zadaniem jest opieka nad naszym żołnierzem.

Każdy obywatel powinien uważać za swój obowiązek być członkiem Towarzystwa.

Zapisy przyjmowane są w biurze, Piotrkowska 96 i p. od 9 do 2.

Tow. Polskiego Czerwonego Krzyż

Oddział miejscowy w Łodzi.

2919 z

SKŁAD PAPIERU

i materiałów piśmiennych

otwarty

1099-3

PIOTRKOWSKA 132

B. JANKOWSKI

Hurtowa sprzedaż papieru pakunkowego.

PIOTR WŁODARSKI

LEKARZ DENTYSTA

Przyjmuje od godziny 9—1 i 3 do 6.

Łódź

Piotrkowska 113. Pałacyk w ogrodzie

Panowie technicy ubezpieczeniowi

proszeni są o złożenie ofert z wymienieniem wymaganej stawki na dokonanie nowego szacunku budowli jednego z większych przedsiębiorstw fabrycznych pod Łodzią.

Oferty składać należy pod lit. D24 w Redakcji „Rozwoju”. 5106-3

Potrzebny

CHŁOPIEC

na posyłki.

Zgłaszać się do „Rozwoju”.

Z Cechu Majstrów Krawieckich.

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić W. P., że konferencyjne zebranie ogólne krawców odbędzie się dnia 7 grudnia 1919 o godz. 10 rano, w lokalu Resursy Rzemieśniczej przy ul. Kilińskiego N 117. Przybędą delegaci z Krakowa.

Starszy: *A. Antozakowski.*

Sekretarz: *W. Łapienie.*

5110—1
Zurnale polskie dla krawców nadeszły

LECZNICA LEKARZY SPECJALISTÓW Piotrkowska Nr. 17, drugie podwórze.

9-10	choroby chirurgiczne	codziennie	dr. Goldberg
9-10	uszu, gardła i nosa	"	dr. Barliński
10-11	choroby oczu	"	dr. Magdziok
11-12	choroby wewnętrzne	"	dr. Dutkiewicz
11-12	chor. skórne i wener.	"	dr. Ługowski
11-12	choroby kobiece	"	
12-1	chor. wewnętrzne i dzie-	pon. środa	dr. Osiecki
12-1	cinne (płuc i serca)	i piątek	dr. Artyfikiewicz
1-2	chor. chirurg. i kobiece	codziennie	dr. Skusiewicz
1-2	chor. skórne i wener.	prócz śro-	
2-3	choroby nerwowe	dy i soboty	
2-3	choroby oczu		dr. Mittelstaedt
5-4	chor. wewnętrzne i dzieci-		dr. Michalski
			dr. Jokiel

UWAGI: 1) Lecznica otwarta codziennie prócz świąt.
2) Porada 5 mk. Operacje i opatrunki wszelkiego rodzaju - od umowy. 2506 0

Do wynajęcia

z zaraz
LOKAL składający się z dwóch pokoi i kuchni, z elektrycznością na biuro i piętro. Oferty pod „Lokal”. r 1

Potrzebny Chłopiec

do lat 15
do kantoru do posług. Oferty składać w „Rozwoju” pod „A. K.” 3062-1

Dr. Feliks Skusiewicz

ul. Andrzeja Nr. 11.
Choroby skórne i weneryczne. Godziny przyjęć: od 9-11 i od 5-7 i pół p.p. Pańe 11-12 rano 19:0

Marki wójenne

i zagraniczne tanio sprzedaje. Cenniki bezpłatnie wysyła
EUG. STEBLECKI
handel marek zagranicznych, Lwów, Karmelicka 6. 2835-c3

O. FIEDLER

PABJANICE,
wyrabia i poleca
pusy i poprzęgi parciane oraz szpagat papierowy. 2940nc7

NA WYPŁATĘ

towary damskie, męskie, dziecięce, obrusy i kapy oraz duży wybór materiałów angielskich na damskie

PALTA

Ch. Markowicz i S-ka
Piotrkowska 37, w podwórze. 3043-nwc-13

Na Gwiazdkę!

TANIO

Biały towar od Mk. 9.—
Wsyпы „ „ 9.—
Flanela „ „ 11.—
Palcowy towar „ 38.—
Boston granat. „ 48.—
Caigi od „ 5,50
Portery
Kapy
i Obrusy płócienne i pluszowe
Chustki 5042-nwc15 polecają

Drukarnia i Chari

Piotrkowska 39
druga brama, I piętro.

Na Gwiazdkę!

Polca wykwalifikowanych ogrodników

na posady Polki Zw. Zaw. Ogrodników, Główna № 31. 3068-1

Dom. Jezów

poczta Szadek, sprzeda 2 pary koni powozowych: 1) para ogierów 7 i 4 lata, piękne, tyse kasztany, zupełnie spokojne, bez błędów, z nich starszy (traken) wyjeżdżony pierwszorzędnie pod wierzchem, zamiana nóg, trawerzy, nie strachliwy. 2) klacz gniada, żrebna i wałach br. kasztan typu karosjerowego po lat 5; konie zdrowe i pięknie utrzymane. 3083-1

Stowarzyszenie Rolniczo-Handlowe

w ŁODZI,
ul. Kilińskiego № 50

Oddziały: w Łasku, Głownie, Zgierzu, Brzezinach, Lutomiersku, oraz filja w Łodzi, przy ul. Pańskiej № 33.

POLECA: Drzewo opałowe w partjach wagonowych, buraki pastewne, marchew pastewną, marchew jadalną (karotkę) i brukiew. 3105 1

Szkoła Tańców

Dyplomowanego nauczyciela
S. Zalcmana
Łódź, Cegielińska № 54,

rozpoczyna **NOWE KURSY** I. dla początkujących. II. Kurs dopielniający. III. Mazur.

Zapisy i informacje codziennie od godz. 6 — 10 wiecz. Dla uczącej się młodzieży połowa ceny.

UWAGA: Na żądanie udzielam nauki w domach prywatnych i pensjonatach. 5116-2

DRZEWO

budowlane, stolarskie i opałowe, mechanicznie rozdzielane sprzedaje hurtowo i detalicznie Przemysł Drzewny „PIŁA” Pańska 90. 2859n9

Potrzebne

kobiety z kaucją

DO ROZNOSENIA GAZET
Zgłaszać się do „Rozwoju”.

Do sprzedania zaraz

Samochód - lando

sześcioosobowy, w bardzo dobrym stanie, na gumach. Wiadomość: Kalisz, ul. Kosciuszki № 7 m. 2. 3084-2

BALONY

do wody sodowej KUPUJĘ i płacę nadzwyczajne ceny. Cukiernia D. Gomulskiego, Przejazd 1. 3117 3

Gratne ogłoszenia:

Kupno i Sprzedaż:

A.A.A.A.A.A. Obrączki ślubne pierścionki, kolczyki, duży wybór, różne fasony, gwarancja za złoto, najtaniej sprzedaje pierwszy polski tani sklep zegarmistrzowski-jubilerski, Brzezińska 10. Jan Placek. 130-5

Zaginął kwit

bajazowy Nr. 8111
Serja XV.
Łaskawego znalazcę uprasza się o zwrot takowego M. Brylant, Łódź, rednia 8. 3115 1.
— Kwit nieważny. —

SKLEP KOMISOWY

H. PIOTROWSKA, Łódź, Zgierska № 7 (róg Placu Kościelnego)
Polecam po cenach przystępnych paltta zimowe, jesionki, ubrania marynarkowe, oraz bieliznę damską i męską, towary lokietowe, obuwie. Uwaga: Kupuję za gotówkę. 4112-sp-3

A.A.A.A.A. Kupuję wszelkie futra. Płacę najlepiej. Grosman, Piotrkowska 24. Przyjmuję reperacje kufnerkie. 3024-8

A.A.A.A.A. Najtanież sezonowa wyprzedaż resztek. Bostony, szewcoty, korty, welury, drapy, sukna, na kożuski, pończewka i watalina. Czysto wełniana flanela w białym, bordowym, szarym i ponsowym kolorze na kapelusze „Berety”, jedwabie, etaminy, batysty, cajt, barchany na piaciel wyspy, metkal, surówka na fartuszki, lasting i atlas, zetry. Koldry watowe i borkowe. O wiele taniej niż wszędzie, bo w mieszkaniu prywatnem. Kilińskiego № 40 (Widzewska), fr. II p., m 10. 9081- hwscep 6

AA Nauczycielki, bony i gospodynie utrzymują korzystne posady. Biuro Ludwińskiej, ul. Piotrkowska 109. 342-1

Nadeszły oryginalne ANGIELSKIE: STAL LANA i SREBRZYSTA DRUT STALOWY TYGLE GRAFITOWE

SZMERGEL w proszku i na płótnie narzędzia różne, uchwyty do świdrow, dłutka rzeźbiarskie. 2915c1

Krzysztof Brun i Syn

w Warszawie, Plac Teatralny.

DOZORCA DOMU

Trzyma 100 mk. nagrody za doniesienie mi gdzie przechowuje mój piesek, który zaginął w sobotę, d 29 listopada. Opis: szczka-sarnik, uszy i ogonek obcięte, maści brązowej, plamy czarne. Restauracja przy ul. Dzielnej № 20. 3073-1

Zawiadomienie.

Dnia 30-go listopada objąłem powrotnie kierownictwo restauracji

„POLONIA-PALACE”

Bzielna № 36

i nadal wydawać będę znane ze swej obfitości i dobroci OBIADY, oraz w czwartki, soboty i niedziele

Tradycyjne FLAKI Z PULPETAMI.

Z poważaniem

J. Jackowski.

3073-2

KRAWIEC MĘSKI

Po wieloletniej praktyce i uzyskaniu kwalifikacji, wchodzących w zakres krawiectwa męskiego, długoletni współpracownik firmy W-go Ch. Wulke, otworzył własną

Pracownię krawiecką

przy ul. Nowot 34.

poleca się łaskawej Klienteli. Z poważaniem Fr. CHOJNACKI. Wykonanie solidne. 1978-6 Ceny przystępne!

Garnitury zagraniczne

nadeszły.

Męskie garnitury

z dobrego materiału najlepsze wykończenie

mk. 400 — 550. — 610. —

Garnitury dla ołopców

od 15 do 20 lat granatowe, czarne lub w desenie mk. 450 i 590

3089 2

SZMECHEL I ROZNER
Łódź, Piotrkowska 100.

A... kreslono, kredens, stol, otomana, krzesla, ...
A... meble, lozka, materace, szal, ...
A... lozka, szaty, stoly, krzesla, ...
CZCIONKI stare, zuzyte kapu, ...
Dwa paltociki damskie do sprze, ...
Do sprzedania ladny powoz na, ...
Firanki, koronki, miciane, kloc, ...
Garnitur mebli i otomana do, ...
Grempel ruczny kapie zaraz, ...
Jest mlody pies Doberman do, ...
Kto wyszuka dostawce mleka, ...
Kupie kilka telefonow domo, ...
Kobyly zrebna sprzedam, ulica, ...
Kupuje zelaza do prasowania, ...
Lozka zelazne, naczynia ku, ...
Maszynę do szycia i szafę, ...
Meble stylowe poleca dlugo, ...
Pianina, fortepiany kupuje i, ...
Piec sprzedam pokojowy z, ...
Pończochy, skarpetki po cenie, ...
Rylarnie kupię, zaplacę dobrze, ...
Sklep kolonialny sprzedam za, ...
Sprzedam kilka tysięcy klam, ...
Sklep kolonialny do sprzedania, ...
Sprzedam sklep kolonialny z, ...
Szata sklepowa do sprzedania, ...
Zakład przyjmuje reparacje ma, ...

Różne:
Akuszerka R. Pipikowa, Piotr, ...
Akuszerka Drzymalowa przyji, ...
Akuszerka Rudnicka, mieszka, ...
Adrzej Wiciejewski poszukuje, ...
Bukieciarki rutyfowatej oraz, ...
Do wspólnej nauki dla przygo, ...
Do pracowni sukien potrzebna, ...
Francuski: oddzielnie i grupa, ...
Mlody czlowiek z 4 kl. wy, ...
Mloda panienka z praktyka skie, ...
Panny do szycia koszul potrze, ...
Pianista rutynowany przyjmuje, ...
Pokój umeblowany przy rodzi, ...
Pokój umeblowany frontowy do, ...
Pokój umeblowany na parterze, ...
Pokój umeblowany na parterze, ...
Pokój frontowy z elektrycz, ...
Pokoiku skromnie umeblowane, ...
Potrzebna inteligentna dziew, ...
Potrzebne szwaczki do szycia, ...
Potrzebne zdolne panny do, ...

Dzisiaj przedstawienie dla dzieci i młodzieży
 Początek o g. 5 m. 15 po poł.
 Ceny miejsc od 1.— Mk.

Potrzebni inteligentni, energi, ...
Potrzebni zaraz: lakiernik-ma, ...
Potrzebny podręcznik szewski, ...
Potrzebny nakładacz do dru, ...
Potrzebna ekspedientka do cu, ...
Potrzebna zdolna podręczna i, ...
Praczka potrzebna na Pralnia, ul, ...
Przyjmuje do haftu (tambaro, ...
Radogoskie T-wo Poż.-Osz, ...
Stróż potrzebny zaraz Kilia, ...
Służąca do sprzątnia szkoły, ...
Technik-mechanik, rutynowany, ...
Udzielam lekcji na fortepianie, ...
Uczeń kl. VII udziela lekcji (ko, ...
Umeblowane 2 pokoje do wy, ...
Wojskowy potrzebuje nauczy, ...
Zaginął pies, maści szarej z, ...
Zdolna retuszerka poszukuje, ...
Zonaty czlowiek z 4 kl. wy, ...
Z pokoje lub 1 pokój umeblo, ...
Z pokoje umeblowane z gazo, ...

Zagubione dokumenty.

Antonina Kalon zgubiła paszport, ...
August Szermer zgubił pasz, ...
Bolesław Gabrych zgubił kar, ...
Chil-Majer Rozenblum zgubił, ...

Doberwald Emilia zgubiła legi, ...
Donateid Salomea zgubiła legi, ...
Ewa Ogórkiewicz zgubiła pa, ...
Frankowska Rozalja zgubiła le, ...
Golasiński Kazimierz zgubił pa, ...
Herk Franciszka zgubiła kartę, ...
Józef Marasik zgubił legity, ...
Józwik Stanisław zgubił legi, ...
Jan Kmieć zgubił kwit od wpla, ...
Jerzy Wlazński zgubił pasz, ...
Janina Uryk zgubiła paszport, ...
Joanna Nepomucyna Kubiaczyk, ...
Kazimiera Szyler zgubiła pa, ...
Kazimierzczak Marianna zgubiła, ...
Kreczmer Eugenjusz zgubił, ...
Lukas Władysław zgubił pasz, ...
Leon Dąbrowski zgubił pasz, ...
Masierek Teodozja zgubiła le, ...
Milewski Edwin zgubił dowód, ...
Milewski Edwin zgubił paszport, ...
Marcin Ozgowski zgubił legi, ...
Marcin Ozgowski zgubił pa, ...
Ogłoszenie. Koźmiński Józef, ...
Paczesny Walenty zgubił pasz, ...
Pietruszkow Józef zgubił pasz, ...
Pinkus Rotsztat zgubił pasz, ...
Proca Marta zgubiła paszport, ...
Skradziono paszporty: rosyjski, ...
Paszport niemiecki Władysława, ...
Przybylski Bolesław zgubił kar, ...

Pomazeki Stanisław zgubił, ...
Skradziono paszport niemiecki, ...
Skradziono paszport wydany, ...
Szmłt Leokadja zgubiła pa, ...
Stefan Sikorski zgubił ka, ...
Stefan Czernik zgubił pa, ...
Skradziono Włodarskiemu J, ...
Sommer Marcin zgubił pa, ...
Salomea Ewartowska zgubiła, ...
Stanisław Wiertelwski zgubił, ...
Weiss Abram zgubił kartę, ...
Władysław Markowiak zgubił, ...
Wesolowska Katarzyna zgubił, ...
Wolski Stefan zgubił pasz, ...
Władysław Kubiak, zamiesz, ...
Zaginęła karta węglowa na im, ...
Zaginęła legitymacja posesla, ...
Zaginęła legitymacja na im, ...
Dr. H. Sadkowski
Choroby wewnętrzne
 (specjalnie żołądka i kiszki)
 Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 12
 Telefon Nr 139.
 Od 9-11 rano i od 5 do 7 po

Stare gazety
 do obwijania
 HURTOWO i DETALICZNY
 SPRZEDAJE
 administracja „Rozwoju“.